

YÉIL K̄A X̄'AAN

Tléil áyá daa sá a eetí yéi wootee,

yá lingit'aaní káx'.

Ch'a ldakát át k̄wá a káa yéi wootee.

Yá x̄'aan,

tléil áyá x̄'aan a tóo yéi utéeyin yá aas

5

k̄a yá wás'x'.

Tléil daa sá áx̄ akoogaan.

K̄únáx̄

kulixéitl'shán a x̄oo ayagaax̄dateen,

wé tax'aayí.

10

Át dakéen áwé, yan dakéen áwé tle, Yéil,

kudaseigák̄w ch'a áx'.

Ch'áakw̄x̄ nastee áwé tsa gunayéi uwagút.

Wáa sá kawahayi át áyú?

Deikéede duwatéen

15

anáx̄ kei akagánji, wé x̄'aan.

Áyá yá yeedát

yú deikéenáx̄ kei kaganji x̄'aan,

á áyá yá yánde asayahéi,

yá yánde.

20

Áwé tsú héit'át x̄ánt áwé ugootch:

«Néi!

Yú deikéede kwshé daak idaķeen

yú x̄'aan ax̄ jeenáx̄ yan yasayék.

X'aan áyú yú deikéénáx kei kagánch.»

25

«Hadáa! Tléel aadé.

Tléel, tlél ax tuwáa ushgú» tle yoo yanduskéich.

Wáa nanéi sáwé K'ákwk' xánt uwagút.

Áyá k'ákw áyá du lú áyá yayát' shóogunáx,

yá k'ákw.

30

Áwé yéi adaané.

Yú,

yú a lóode áwé

akawsixát wé téil ku.aa.

Yagánch yá téil xá

35

Aagáa áwé tsá yéi ashukaawajáa

«Yú x'aan toox aan yeedakín.»

A toox' ldakát át du x'éigaa téeyin,

yá lingit'aaní yaa aklayéix áyú, Yéil.

Daak wudikín aadé, ash x'ayáx

40

du lóode kaaxát wé téil.

Gwál tla_x yá dáak_{dei} áwé aksixát,

tla_x yá du waak_xánde.

Galtóot áyá adatéen

yáa náak_w loowú,

45

yáa k'ákw xánt góot.

Hah!

«Hadáa! Aadé daak idakéén!

Ax xooní!

Ax xooní! Xa_t idashí!

50

Yú x̄'aandé daak idaḵeen!

«Tlél gé aadé

aḵ jeeyís yan aa yagisiyeigi yé

yú x̄'aan?»

«Tléik!

55

Tlél aadé!

Aḵ loowú k̄u.aa aadáḵ gugagáan.

Aḵ loowú aax̄ gugagáan.»

«Yak'éiyi aa áa yéi k̄kwa.oo wé i loowú,

eeti yéi yáanáḵ kei k̄gwak'éi, áa yéi k̄kwa.oo aa i
loowú.»

60

Á áwé yan áwé ayakaawaḵáa yá k'ákw

Yéil.

Ách áwé yéi yaawaḵaa

«Yak'éi,

yak'éi, k̄akkwa.aakw

65

aadé daak x̄wadaḵeení.»

Aax̄ áwé át daḵéen áwé,

ayawsiyeik̄ wé

x̄'aan

yánde.

70

Du loowú daak̄ nagán,

du loowú daak̄ nagán.

Áwé tlél aadé adaangwaanéiyi yé.

Ágíwé kdagáax̄.

Aan áwé yaa ndakín.

75

«I du.aa yáx x'wán!»	
yóo áwé adaayaḱá.	
A yáx awoolx'éiykw,	
«Ch'a ldakát át áyá yanéekw.	
A yáa yan hán.»	80
Yán aan ayaawadlaak.	
Yéil jeenáx yan ayasayéik áwé,	
yá aasx'i xoodéi áwé aa,	
aa uwalít,	
ḱa yá wás'x'i xoodéi tsú aa uwalít,	85
ḱa yá téix' xoodéi tsú aa uwalít,	
wé x'aan,	
wé x'aan.	
Ách áyá	
yá aas	90
shóot tuda.aak.	
X'aan a tóo yéi wootee.	
Áx akagaan	
ḱa yá wás'	
yá té tsú.	95
X'aan a tóowu.	
Wóosht wudagáadi	
yíḱdlaa áa yéi yoo yaneik.	
K'é aadé yateeyi yé	
yá shkalneek.	100
Áwé wooshx kái uwagán,	

wé yéi lukuwáat'i yéeyi wé K'ákw ku.aa.

A eetéet aawagúk, wé náakw loowú.

Ách áwé ch'u shóogu áwé has du loowú wé
náakw ka wé k'ákw.